

Novo obdobje sodelovanja: predstavitev projekta Ni4OS

Mag. Dunja Legat

University of Maribor Library

ODPRTA ZNANOST

**Konferenca Odprti raziskovalni podatki v
Sloveniji in Delavnica za raziskovalce**

14. in 15. november 2019

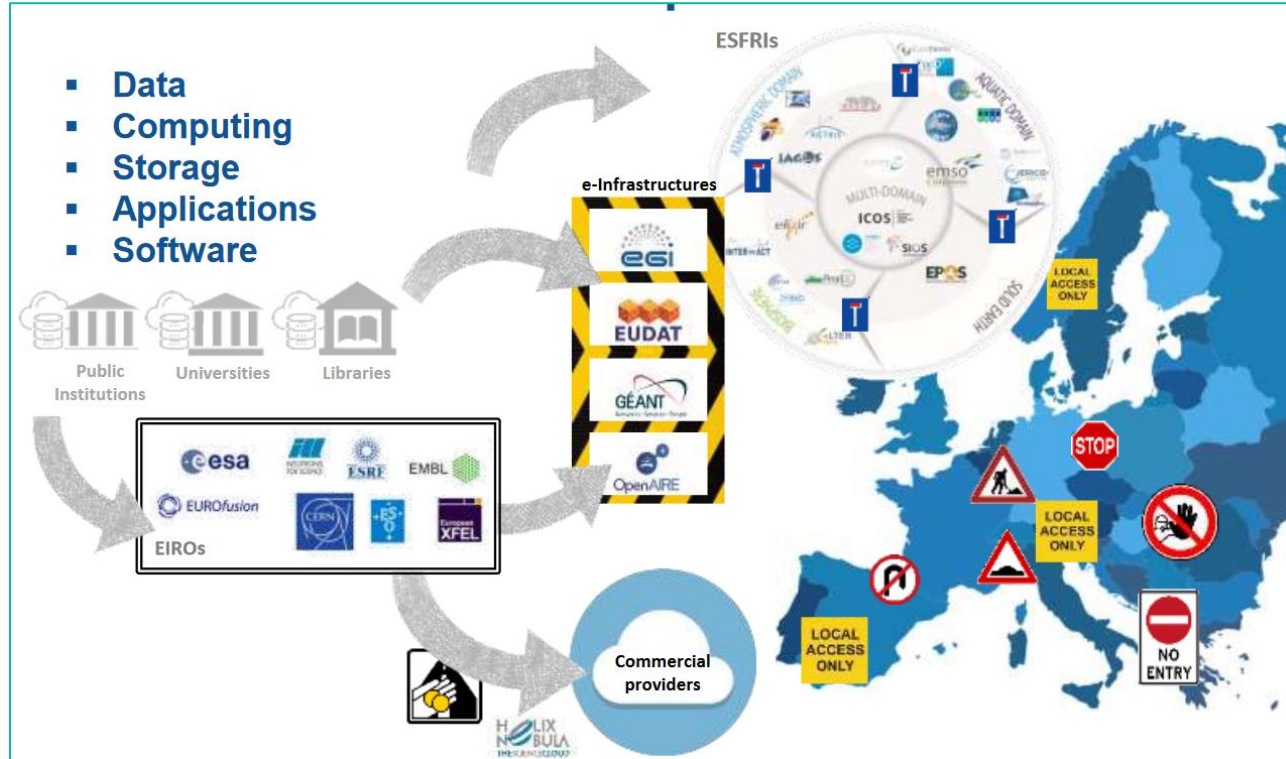
Evropski raziskovalec se sooča z razdrobljenostjo in neenakomernim dostopom do kakovostnih informacij

- ❑ Razdrobljen dostop (po znanstvenih področjih, razlike v državah in modelih upravljanja; različne politike dostopa)
- ❑ Omejen dostop do zbirk podatkov
- ❑ Neoperabilne storitve in podatki
- ❑ Zaprti podatki

Omejen dostop za običajnega evropskega raziskovalca

Model evropskih podatkovnih infrastruktur

Vir: EOSC Strategic Implementation Roadmap 2018-2020, May 2018, European Commission

Od razdrobljenosti in neenakomernega dostopa do modela univerzalnega dostopa do podatkov.

Bodoči EOSC model: federacija podatkovnih infrastruktur

EUROPEAN OPEN SCIENCE CLOUD

BRINGING TOGETHER CURRENT AND FUTURE DATA INFRASTRUCTURES

A trusted, open environment
for sharing scientific data

Open and seamless
services to analyse and
reuse research data

Linking data

Connecting across borders
and scientific disciplines

Connecting scientists
globally

Improving science

Long term
and sustainable

EOSC vizija – čas za akcijo

Od vizije ...

- EOSC bo zagotovil **1.7 milj. EU raziskovalcem okolje** z brezplačnimi, odprtimi storitvami za hranjenje, upravljanje in analizo podatkov in ponovno uporabo med disciplinami.
- EOSC bo **združil obstoječe in nastajajoče** horizontalne in tematske podatkovne infrastrukture, kar bo premostilo današnjo razdrobljenost in ad hoc rešitve.
- EOSC bo **dodal vrednost** (obseg, znanstveno usmerjena znanost, interdisciplinarnost, hitrejše inovacije) in spodbudil pretekle naložbe v infrastrukturo.

... do akcije

- Enotna spletna platforma, na kateri bodo lahko vsi evropski raziskovalci:
  - **Poiskali, dostopali in ponovno uporabljali podatke, ki so jih pripravili drugi znanstveniki.**
  - **Deponirali, analizirali in delili podatke, za katere so prejeli plačilo.**
- Sprva (do leta 2020) bo EOSC temeljil na obstoječih naložbah, za vzpostavitev ni potrebno ali zelo malo vlaganj.

Source: EOSC Strategic Implementation Roadmap 2018-2020, May 2018, European Commission

EOSC bo omogočal univerzalni dostop do podatkov in nove konkurenčne pogoje za raziskovalce

- ❑ Enostaven dostop prek univerzalne dostopne točke za VSE evropske raziskovalce
  - ❑ Interdisciplinarni dostop do podatkov sprošča potencial interdisciplinarnih raziskav
  - ❑ Storitve in podatki so interoperabilni (podatki FAIR)
  - ❑ Podatki, ki se financirajo z javnim denarjem, so načeloma odprti (odprti kolikor je to mogoče in zaprto, kolikor je nujno)
  - ❑ EOSC bo pripomogel k večji prepoznavnosti podatkovno intenzivnih raziskav in podatkovnih
-

EOSC Executive Board

WEBINAR

Working together for the European Open Science Cloud

16 October 2019 | 15:00-16:00

Find out more about the results of the first EOSC Concertation meeting, learn about the new EOSC-related projects have launched, and see the new EOSC EB Workplan for 2019 - 2020

ACCESS EOSC SERVICES & RESOURCES

NETWORKING

COMPUTE

STORAGE

SHARING & DISCOVERY

DATA MANAGEMENT

PROCESSING & ANALYSIS

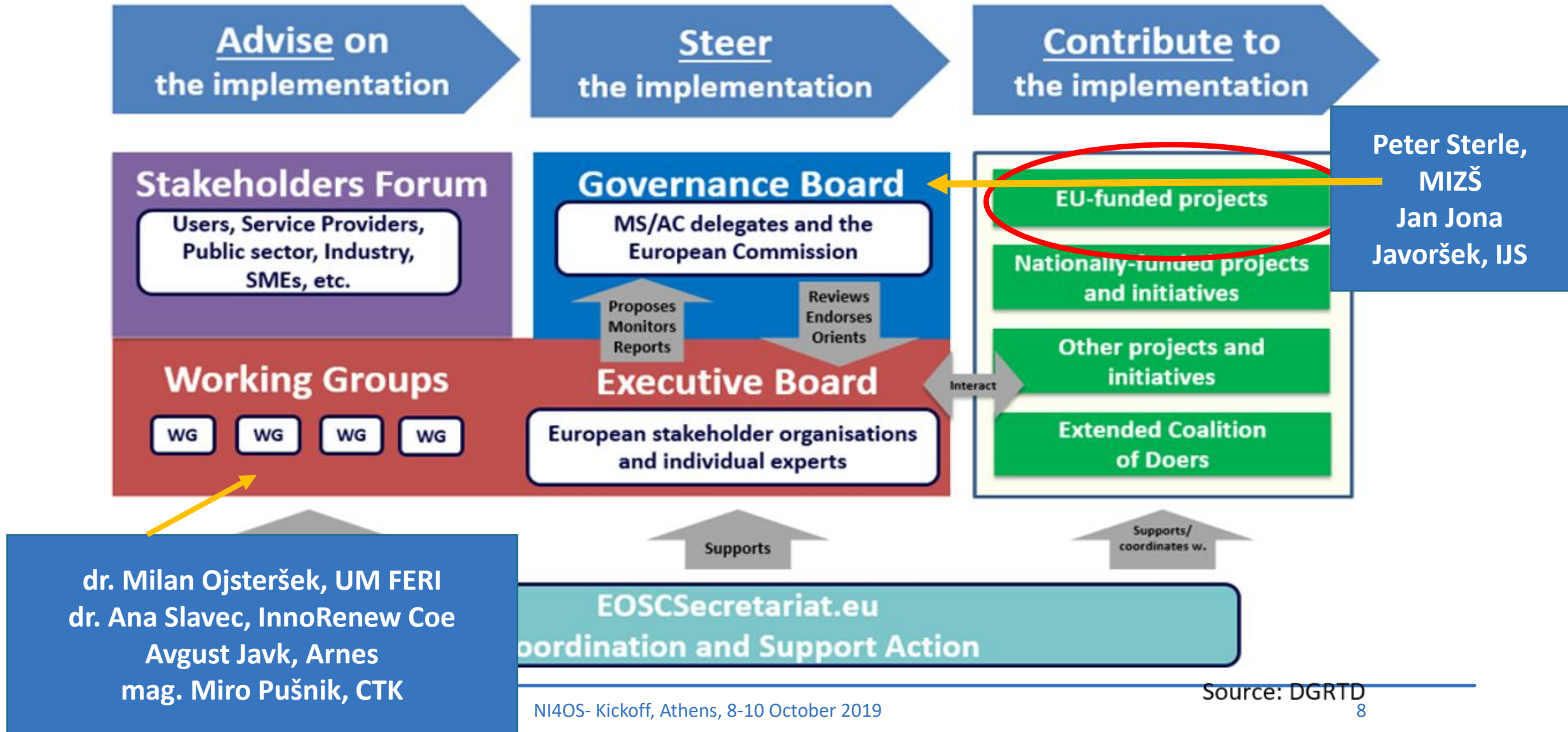
SECURITY & OPERATIONS

TRAINING & SUPPORT

RESOURCES

EOSC upravljanje / slovenski predstavniki

- ❑ Ime projekta: **National Initiatives for Open Science in Europe**
- ❑ Akronim: NI4OS-Europe (izgovori se “NIFOS”)
- ❑ Poziv: INFRAEOSC-05 (b) Coordination of EOSC-relevant national initiatives across Europe and support to prospective EOSC service providers
- ❑ H2020 Research and Innovation Actions
- ❑ Številka subvencije: 857645
- ❑ Znesek sredstev financiranja EC 5,599,475 EUR
- ❑ 22 partnerjev iz 15 držav

Vir: Prnjat, O. (2019). Project context and background. Presentation at NI4OS-Europe Kickoff,

Athens, 8-10 October 2019

Podpora razvoju in vključevanju nacionalnih pobud za odprti znanstveni oblak (OSC) v 15 državah članicah in pridruženih državah v splošno shemo upravljanja EOSC.

Širitev načel EOSC in FAIR v skupnosti in usposabljanje

Zagotavljanje tehnične podpore in podpore pri politikah ob vključevanju obstoječih in prihodnjih ponudnikov storitev v EOSC

Vir: Eleni Toli ATHENA RC

WP1 Upravljanje

WP2 EOSC nacionalne iniciative in podpora uveljavljanju politik

WP3 Operativni mehanizmi in orodja za povezovanje in vključevanje storitev

WP4 ORDM standardi, procesi, orodja and certifikacijske sheme

WP5 Integracija ponudnikov storitev, vključevanje in vzdrževanje storitev

WP6 Angažiranje uporabnikov, usposabljanje in demonstratorji

WP7 Komunikacija, trženje, trajnost in inovacije

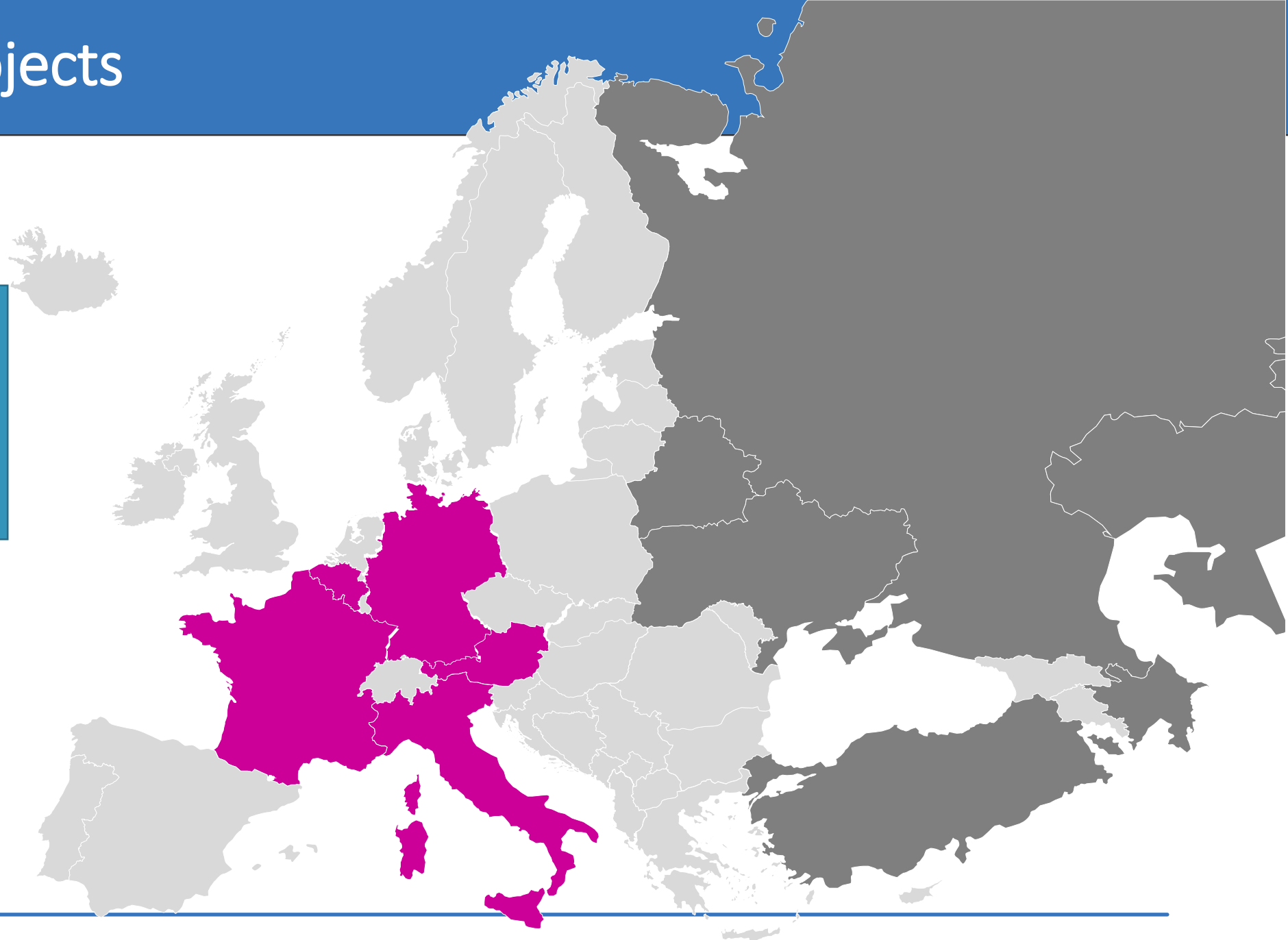
Credits: Eleni Toli ATHENA RC

- ARNES: podpora ponudnikom generičnih/tematskih storitev
  - Področja podpore (nacionalna infrastruktura)
    - Mreža / povezljivost
    - IaaS (omejeno)
    - AAI federacija
    - Sodelovanje s SLING – konzorcijem za slovensko nacionalno superračunalniško omrežje in z drugimi partnerji EOSC pokrajine
  - pregled seznama potencialnih splošnih in tematskih za vkrcavanje na podlagi analize (WP2)
  - Podpora federaciji in vključevanju v EOSC na osnovi WP3 priporočil
  - FAIRifikacija na osnovi WP4 smernic

- UMUKM: **T5.4 – Podpora integraciji nacionalnih repozitorijev – UKM vodja naloge**
  - Cilj: najmanj 15 repozitorijev
  - V sodelovanju z NOAD partnerji
  - **Na osnovi analize deležnikov odprte znanosti (WP2); pregled potencialnih repozitorijev za vključitev v EOSC (ki še niso OpenAIRE kompatibilni) – hitro vključevanje**
  - Zbir podatkov o repozitorijih (metapodatkovni formati, dostop ...)
  - preverjanje ustreznih registrov (OpenAIRE, re3data, openDOAR, ROAR...) za morebitno vključevanje repozitorijev partnerskih držav
  - OpenAIRE kompatibilnost; validacija - OpenAIRE Content Provider Dashboard
  - Podpora FAIRifikaciji (na osnovi WP4 smernic in FAIRsFAIR priporočil)
  - „**helpdesk**“ za vključevanje

Regional projects

EOSC Pillar

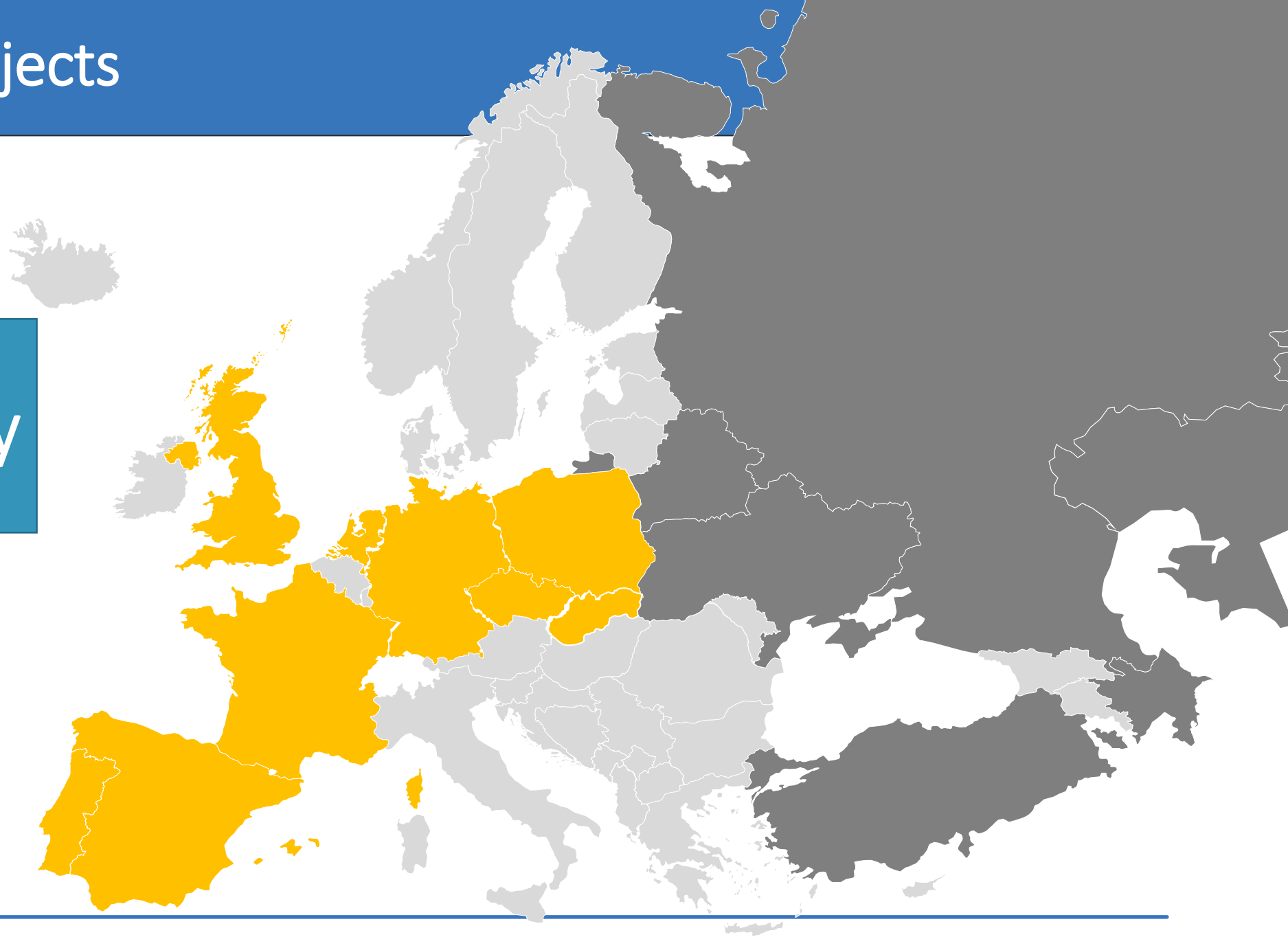
Credits: Federica Tanlongo – GARR
federica.tanlongo@garr.it - EOSC-Pillar

Regional projects

EOSC Synergy

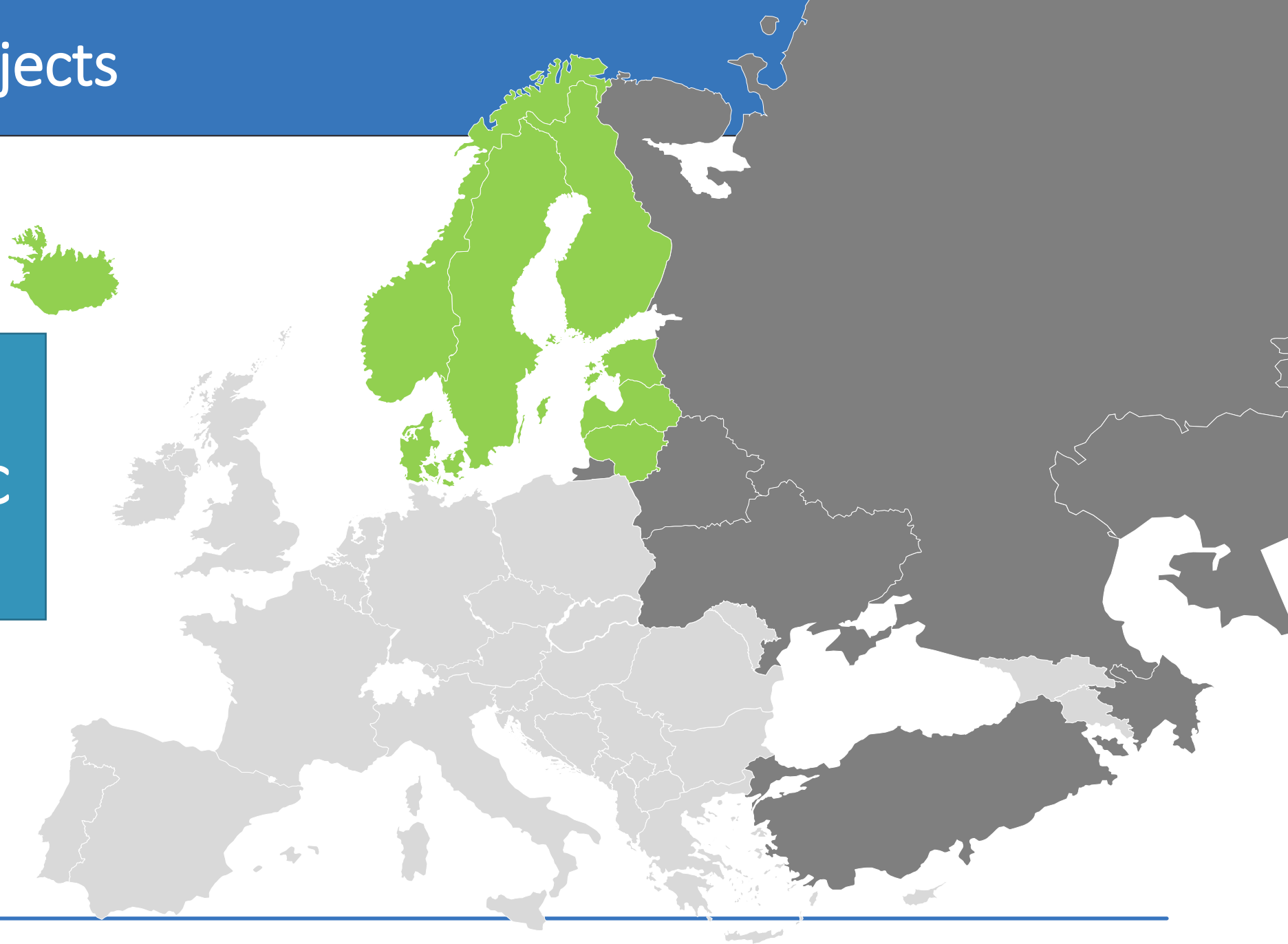
Credits: Federica Tanlongo – GARR
federica.tanlongo@garr.it - EOSC-Pillar

Regional projects

EOSC Nordic

Credits: Federica Tanlongo – GARR
federica.tanlongo@garr.it - EOSC-Pillar

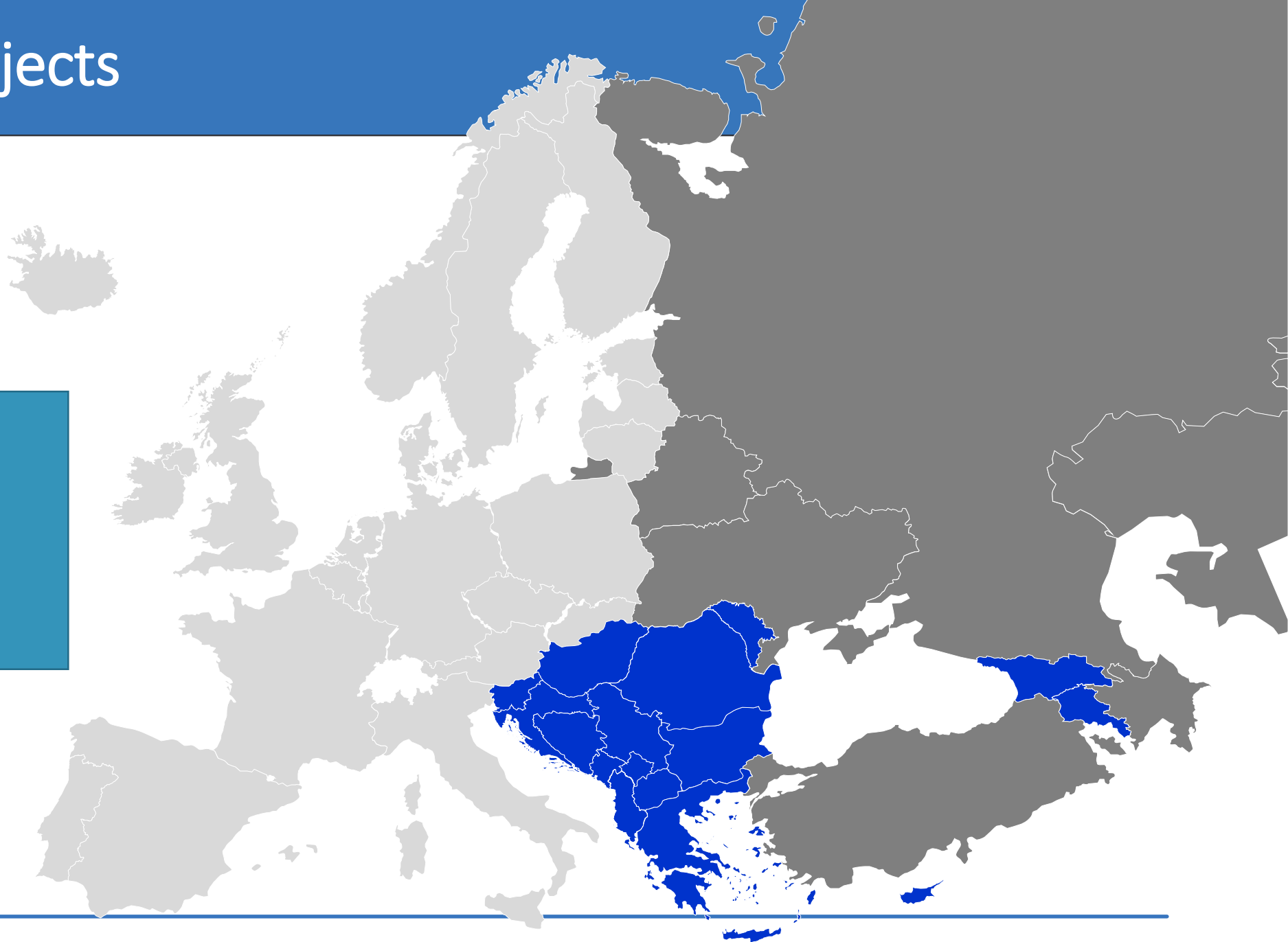

Regional projects

NI4OS - Europe

Credits: Federica Tanlongo – GARR
federica.tanlongo@garr.it - EOSC-Pillar

State of the art - Slovenia

Strategija in politike	2015: Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih publikacij in raziskovalnih podatkov v Sloveniji: 2015-2020 2017: Akcijski načrt strategije odprtega dostopa 2018: ARRS član „Coalition S“ (Plan S) 2019: ARRS ustanovi strokovno telo za odprt 2019: ARRS podpiše DORA deklaracijo
Nacionalne zmogljivosti in sodelovanje v EU raziskovalnih infrastrukturah	Raznolike in uveljavljene nacionalne raziskovalne infrastrukture, članice številnih vseevropskih raziskovalnih infrastruktur v načrtu ESFRI in sodelovanje v glavnih evropskih raziskovalnih e-infrastrukturah. OpenAIRE nacionalna točka odprtega dostopa: dr. Mojca Kotar, Univerza v Ljubljani RDA nacionalno vozlišče: dr. Janez Štebe, ADP, UL (CESSDA skupnost) Prisotni v CLARIN.SI, DARIAH-SI, ELIXIR.SI, ... (predmetno specifična nacionalna vozlišča)
Financiranje	2018: Prvi ARRS razpis za financiranje raziskovalne dejavnosti z elementi odprtega dostopa) 2018: Prvi ARRS razpis za povračilo stroškov APC 2019: Drugi ARRS razpis za povračilo stroškov APC
eInfras informacije	Člani/delegati GEANT, EGI Council, PRACE, EUDAT, ... Akademsko raziskovalna in izobraževalna mreža, repozitoriji (re3data.org), nacionalni portal odprte znanosti, v nastajanju nacionalna infrastruktura za raziskovalne podatke, HPC OpenAIRE nacionalna točka odprtega dostopa, RDA nacionalno vozlišče

Obstoječe raziskovalne infrastrukture v Sloveniji

Visoko šolstvo:

- Akademska raziskovalna in izobraževalna mreža Slovenije - ARNES
- Institucionalni repozitoriji javnih univerz in raziskovalnih inštitutov (OpenAIRE kompatibilni)
- Portal odprte znanosti – agregator vseh repozitorijev
- COBISS (IZUM)
- VideoLectures – OER podatkovna zbirka video posnetkov predavanja s konferenc in drugih (IJS)
- Arhiv družboslovnih podatkov (FDV, UL)
- RI: CLARIN.SI, DARIAH-SI, ELIXIR.SI; CESDA skupnost
- Platforme odprtodostopnega založništva – univerzitetne založbe

Digitalizirana kulturna dediščina cultural heritage:

- Digitalna knjižnica Slovenije (Nacionalna in univerzitetna knjižnica Ljubljana)
- UKM repozitorij (Univerzitetna knjižnica Maribor)
- Systory, Inštitut novejšje zgodovine

Nekateri tekoči projekti:

- Vzpostavitev nacionalnega podatkovnega repozitorija (UM FERi v sodelovanju z IZUM-om)
- Projekt HPC-RIVR (by 2020), nadgradnja a EuroHPC Petascale sistem (VEGA, 5 petaFLOPS)
- OpenAIRE Advance (Univerza v Ljubljani)
- NI4OS projekt (partner UM UKM, Arnes)
- RDA Node Slovenia projekt (ADP)
- SSHOC projekt (ADP)
- ...

Seznam deležnikov:

- Javne ustanove / odločevalci, financerji
- Visokošolske / raziskovalne ustanove
- Raziskovalci / posamezniki – podporniki OZ
- Ponudniki storitev in infrastruktura
- Knjižnice / založnike
- Promotorji OZ

Več – Brina Klemenčič

<https://ni4os.eu/survey/>

Pomembni deležniki OZ v Sloveniji

- ❑ Nacionalni koordinator oblaka odprte znanosti: Univerza v Mariboru, Univerzitetna knjižnica Maribor
- ❑ Nacionalna mreža: ARNES
- ❑ Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- ❑ SLING – Slovensko nacionalno superračunalniško omrežje
- ❑ UM Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko
- ❑ IZUM
- ❑ RI: CLARIN.SI, DARIAH-SI, ELIXIR.SI, CESSDA
- ❑ OpenAIRE NOAD: Mojca Kotar (UL)
- ❑ RDA vozlišče Slovenija and CESSDA koordinator: Janez Štebe (ADP)
- ❑ Nacionalna in univerzitetna knjižnica Ljubljana
- ❑ Institut Jožef Štefan
- ❑ Inštitut novejšje zgodovine
- ❑ Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta
- ❑ Centralna tehniška knjižnica ...

**2 predstavnika EOSC upravljalnem organu;
EOSC WG: Arhitektura (1), FAIR (2) and RoP (1) WG
predstavniki**

Nadaljni načrti v Sloveniji

Nacionalna „OSC“ iniciativa (koordinator: UMUKM)

- 1st posvet deležnikov odprte znanosti v Sloveniji (20-06-2019); povabljen CERIC-ERIC
- Sestanek iniciativne skupine za vzpostavitev nacionalne skupnosti odprte znanosti (06-09-2019)

Nadaljnji načrti:

- Ustanovitev **nacionalne skupnosti odprte znanosti**, ki bo temeljila na „kompetenčnih“ centrih in ponudnikih storitev (konzorcij)
  - Vzpostavitev **nacionalnega oblaka odprte znanosti**
  - Ambasadorji „odprtega dostopa“ v vsaki visokošolski in raziskovalni ustanovi – **POTENCIALNI TRENERJI**
  - Skozi nacionalni portal odprte znanosti – gradnja mreže ambasadorjev – trenerjev „**face to face**“ **izobraževanja** EOSC storitev, FAIR smernic za odprte podatke, vzpostavitev podpore za upravljanje z raziskovalnimi podatki za vse znanstvene discipline (RDM in ORDM).
-

Univerzitetna knjižnica Maribor

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Odprta znanost

Konferenca **Odprti raziskovalni podatki v Sloveniji**
in Delavnica za raziskovalce

14. in 15. november 2019
Univerzitetna knjižnica Maribor

